

politicheskoy kommunikacii: na materiale parlamentskih debatov v Bundestage: avtoref. dis. ... kand. filolog. n.: 10.02.04 / Ju.V. Voznesenskaja. – Sankt-Peterburg, 2010 – 18 s. – [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/390498.html>

3. Vystuplenija deputatov sm.: [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.youtube.com/watch?v=frA62S8k6r8>

4. Ganzhurov Ju. Parlaments'ka ritorika: dosvid komunikativnoї strukturizacii / Ganzhurov Ju. // [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/ukrpolituk/6/10.pdf>

5. Ganzhurov Ju. Parlaments'kij diskurs v publichnikh komunikacijah / Ganzhurov Ju. // [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=46&c=964>

6. Ganzhurov Ju. Politichna komunikacija: problemi strukturizacii / Ganzhurov Ju. // [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=24&c=299>.

7. Grachev M.N. Politicheskaja kommunikacija / Grachev M.N. // Vestnik Rossijskogo universiteta družby narodov. – Cerija: Politologija. – 1999. – №1. – S.24–39.

8. Docenko E.L. Psihologija manipuljacii. Fenomeny, mehanizmy, zashhita / E.L.Docenko. – M.: CheRo, Izd-vo MGU, 1977. – 344 s.

9. Lilleker D. Politicheskaja kommunikacija. Ključevye koncepty / Daren Dzh.Lilleker; per. s angl. S.I.Ostnek. – N.: Izd-vo "Gumanitarnyj Centr", 2010. – 300 s.

10. Pocerpcov G.G. Pablik rilejšnz dlja professionalov. Izdanie 2–e, ispravlennoe / Pocerpcov G.G. – M.: "Refl-buk"; K.: "Vakler", 2000. – 624 s.

11. Pravikova L.V. Jazyk parlamentskih debatov: Opyt sistemnogo opisanija diskursa po terrorizmu v Kongresse SShA i Parlamente Velikobritanii: avtoref. dis. ... d. filolog. n.: 10.02.04 / L.V. Pravikova. – Pjatigorsk, 2005. – 48 s.

12. Saprykina E.V. Sposoby reprezentacii rechevogo dejstvija "obvinenie" v parlamentskom diskurse: na materiale parlamentskih debatov bundestaga FRG: avtoref. dis. ... kand. filol.nauk: 10.02.04 / E.V. Saprykina. – Ufa, 2007. – 19 s.

13. Chudinov A.P. Metaforicheskaia mozaika v sovremennoj politicheskoy kommunikacii / Chudinov A.P. // [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.philology.ru/linguistics2/chudinov-03b.htm>

Селіна К. А., аспірантка кафедри політології, Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова (Україна, Одеса), kssuu_selina@ukr.net

Парламентська ritorika як механізм конфліктної комунікації

Здійснено спробу проаналізувати характер і типи прийомів парламентської ritorики, а також тактик парламентської комунікації, яка є виразником сучасної конфліктної взаємодії в українському парламенті.

Ключові слова: парламентська ritorika, парламентський дискурс, конфлікт, парламентська комунікація, тактики комунікації.

Selina K. A., postgraduate student of politology department of Odessa national university named after I. I. Mechnikov (Ukraine, Odessa), kssuu_selina@ukr.net

Parliamentary rhetoric as the conflict communication method

The parliamentary communication is an expression of modern conflict interaction in the Ukrainian parliament. This article is an analysis of the nature and types of parliamentary rhetoric methods and parliamentary communication tactics.

Keywords: parliamentary rhetoric, parliamentary discourse, conflict, parliamentary communication, communication tactics.

* * *

УДК 321.02:124.5

Семенченко Ф. Г.

доктор політичних наук, завідувач кафедри політології і права, Херсонський національний технічний університет (Україна, Херсон), khyloko.m@gmail.com

Політичні цінності як діяльнісний вираз суспільних ідеалів

Політичні цінності розглядаються як вид соціальних цінностей, як узагальнені уявлення, які постають як політичні ідеали, основоположні принципи політичного мислення, які є ідеальними критеріями оцінки й орієнтації суб'єктів у політичній діяльності.

Ключові слова: політичні цінності, політична діяльність, політичні відносини, політичні інститути, суспільні ідеали.

Політична діяльність – вид суспільної діяльності суб'єктів політики, уособленої як потреба в сукупності осмислених дій, що ґрунтуються на врахуванні політичних інтересів, мобілізації політичної волі з метою досягнення політичних цілей.

Політичні дії людей соціально обумовлені їхніми економічними інтересами, рівнем розвитку соціальної структури, культурним розвитком та ін. З іншого боку, політична діяльність впливає на економічну та інші форми діяльності, прискорюючи або сповільнюючи їх розвиток. Як свідчить суспільна практика, інколи, особливо в критичних, доленосних моментах суспільного життя, зворотний вплив політичної діяльності та політики взагалі може стати визначальним для економічного, соціального і культурного розвитку. Це залежить від того, які цінності є панівними в даному суспільстві, якого рівня розвитку вони набули.

Сукупність політичних цінностей створює певну систему, яка виступає однією з ключових ланок політичних відносин суспільства і втілюється у комплексі його політичних інститутів. Вона формується через специфічні політичні процеси і, в свою чергу, справляє на ці процеси потужний вплив.

Для визначення сутності політичних цінностей необхідно зважити на те, що останні завжди є складовими цінностями певного соціуму, тобто мають соціальний характер.

Соціальні цінності виступають як такі, що характеризують соціальні спільноти різного масштабу, включаючи людство в цілому. Вони є продуктом суспільної свідомості, формуються на основі не індивідуального, а групового, соціального, яке охоплює і узагальнює діяльність багатьох поколінь, враховує своєрідність різних соціальних груп, досвід практичної взаємодії зі світом. Разом з тим, вони не абсолютні і не об'єктивні у суворому сенсі слова, і сучасні порівняльно-культурні дослідження блискуче демонструють відносність навіть вищих і непорушних цінностей будь-якої культури.

У такому ж ракурсі можна розглядати і загальнолюдські цінності, які узагальнюють конкретно-історичний досвід сукупної життєдіяльності людства, хоча усвідомлення людством своєї єдності і формування світового співтовариства, яке виробляє, зокрема, спільні ціннісні орієнтири, – процес історично вельми недавній, який нараховує не більше століття. Загальнолюдські цінності відтворюють деякі спільні риси, притаманні життєдіяльності людей різних історичних епох, соціально-економічних укладів, класової, національної, етнічної та культурної приналежності [1, с. 19].

Основаючись на універсалізації різноманітних явищ дійсності, володіючи всіма атрибутами ідеального, цінності функціонують у формі ідеї, ідеалу і лише в такій якості утворюють елемент широко зрозумілого об'єктивного суспільного буття, а не просто безпосередній елемент соціальної дійсності. Ідеали – це вироблені суспільною свідомістю і присутні в ньому узагальнені уявлення про досконалість у різних сферах суспільного життя. Вони функціонують у свідомості як продукти духовної практики, особливо ідеологічної. Ідеали відтворюють практичний досвід життєдіяльності даного конкретного соціуму і зазнають соціально-історичної конкретизації. Ідея соціальної рівності, ідея свободи, ідея справедливості є усталеними як цінності, хоча со-

ціальні обставини, “матеріалізована форма” і конкретний спосіб розуміння рівності, свободи, справедливості змінилися. Слід відрізнити реальні цінності соціуму від ідеалів, які формулюються у вигляді ідеологічних конструкцій. Останні можуть успішно виконувати функцію консолідації та орієнтації соціальної спільноти лише у тому випадку, коли вони адекватно відтворюють у собі мотивацію її колективної життєдіяльності. Тільки “цінність”, саме в значенні “чогось, що хотіли би мати всі”, робить ідею ідеалом” [2, с. 135].

Цінності особистості виступають як конкретні індивідуалізовані (з різним ступенем деформації) форми прояву цінностей групи, співвіднесення цінностей суспільства в цілому. В них міститься і соціально-типове й індивідуально-специфічне. Інтерпретація системи цінностей в індивідуальній свідомості виникає завдяки “неповторності, що в принципі не усувається, унікальності кожної долі, психічної структури, емоційних та інтелектуальних рис особистості” [3, с. 113]. Будь-який індивід одночасно включений до значної кількості соціальних спільнот різного масштабу, ціннісні системи яких можуть не співпадати і навіть бути дуже суперечливими. Неспівпадіння цінностей групи, суспільства та цінностей особистості породжує конфлікт між ними. Шляхи його розв’язання залежать від ступеня ідентифікації особистості з певною групою, ступеня адаптації й поваги групових переконань. Залежно від соціальної ідентичності індивіда – членом якої або яких спільнот він себе в першу чергу відчуває – для нього будуть значущими, насамперед, або загальнолюдські, “вічні” цінності (істина, краса, справедливість), або конкретно-історичні цінності великих соціальних груп (рівність, демократія, державність), або цінності малих референтних груп (успіх, багатство, майстерність, самовдосконалення) та ін. [1, с. 23].

Виокремлення політичних цінностей серед безлічі соціальних пов’язане із специфікою явищ, які вони відтворюють, а саме з політикою, політичними явищами, взагалі зі сферою політичного. Щодо сучасності можна говорити про дві тенденції у трактуванні політики. Перша – марксистсько-ленінська традиція – інтерпретує державу і політику в класових категоріях, друга тенденція, притаманна американській і французькій політології, пов’язана з розумінням держави в категоріях діяльності уряду. Перший напрям розуміє політику кризь призму класовості [4], другий – абсолютизує виконавчу владу [5]. Такий підхід, на наш погляд, коли суб’єктом політики виявляється або уряд, або класи, видається занадто вузьким.

Якщо говорити про спеціальне політологічне трактування цінностей, то мабуть, дуже перспективною є позиція, згідно з якою політичні цінності – це ідеї, які виражають відношення великих соціальних груп і потреб суспільства в цілому з точки зору усвідомлення власних потреб” [6, с. 232]. Можна стверджувати, що політичні цінності – це узагальнені уявлення, які постають як політичні ідеали, основоположні принципи політичного мислення, які є ідеальними критеріями оцінки й орієнтації суб’єктів у політичній діяльності. Політичні цінності є продуктом політичного досвіду конкретного суспільства, тому вони відрізняються від суспільства до суспільства. Вони є відносними, оскільки залежать від умов життєдіяльності конкретної соці-

альної спільноти, які схильні до різних змін. За такого підходу політичні цінності включають переваги відносно *свободи, рівності, порядку* тощо.

“Політичні цінності” в такому сенсі відносяться до основних переконань і передбачень не тільки щодо політики і політичної діяльності, але й щодо належного ставлення держави до приватної діяльності, особливо економічної діяльності. Зв’язки з економічною діяльністю підпадають під рубрику політичних цінностей і розглядаються при обговоренні проблем державного управління, оскільки зростає державна відповідальність у сфері регулювання бізнесу та виробництва [7, р. 34].

Можна сказати, що політичні цінності це не тільки ідеали, але й чітко описані норми, узаконені і, яких необхідно дотримуватися [8, с. 49]. При усій своїй значущості політичні цінності (ідеали) не можуть бути пізнані безпосередньо. Виразом політичних ціннісних ідеалів з різним ступенем адекватності слугують зафіксовані в політичній сфері життя предметні перевтілення. У зв’язку з цим певні опредмечені політичні ідеали можна назвати політичними нормами. Останні втілюють надособистісні початки ціннісної орієнтації, пріоритет інтерперсональних зв’язків для тих суб’єктів, що включаються в політику. Політичні норми запроваджують структуру мотивації особистості, на основі чого, людина коригує свої ціннісні орієнтації. Нормативна система більш жорстко, ніж ціннісна, детермінує діяльність людей. Функціональні відмінності між політичними нормами і політичними цінностями, у вузькому значенні політичними ідеалами, полягають в тому, що останні більшою мірою співвідносяться з цілевизначальними сторонами людської діяльності, є критеріями орієнтації у світі, а норми, як правило, тяжіють, переважно, до засобів і способів досягнення мети.

Ідеал – це досконалість. Тому він ніколи повністю не може бути досяжним, але він являє собою мрію та вірець, до якого прагнуть люди. Наприклад, демократія у західному світі виникла шляхом наближення до ідеалу. Такі політичні ідеали, як свобода особистості, конституціоналізм, правова держава, розподіл влади, громадянське суспільство та інші, “вистраждані” громадянами західних країн протягом багатьох століть. Сьогодні відображені в політичних легітимних нормах, вони регулюють поведінку громадян у демократичному суспільстві. У свою чергу, демократичні політичні норми – це засіб і спосіб досягнення інших видів, оскільки демократія є вільним простором, де можуть розвиватися багато різних ідеалів. За своєю сутністю той самий історичний шлях повинно пройти і наше українське суспільство. Наша перевага полягає в тому, що ми можемо (і мусимо) творчо використовувати досвід передових країн, максимально враховувати їх здобутки і не повторювати їх помилок. Водночас, за допомогою відпрацьованих ефективних механізмів, ми маємо втілювати у вітчизняну політичну систему їх досягнення.

Будь-яка людська діяльність взагалі є результатом свідомого, цілеспрямованого волевиявлення. У політичній же діяльності й поготів люди керуються перш за все світоглядними орієнтирами, настроями, концепціями, почуттями, настроями, інтуїцією, емоціями, пристрастями – усім, що складає політичну свідомість [9, с. 372]. Своєю діяльністю політичні актори намагаються здійснити й захистити певний принцип, ідею,

завдяки яким стає можливим вже задоволення безпосередніх потреб.

Отже, з нашого погляду, будь-яка діяльність перш за все ґрунтується на ідеалах, уявленнях, щодо розуміння сутності існуючої реальності, її відповідності чи невідповідності уподобанням, потребам, інтересам людини і т.д. Ідеал – це уявний образ соціального об'єкту, котрий, відповідаючи корінним інтересам і актуальним потребам людей, функціонує у формі ідеї досконалості, вищої та кінцевої мети. Одночасно ідеал виступає для людини певною вказівкою для предметно-практичної діяльності, спрямованою на досягнення цієї мети. Ідеал втілює у собі єдність емоційного – відчуття бажаного та небажаного, інтелектуального – поняття досконалого та недосконалого, і вольового – альтернативу належного сущому.

Стосовно розкриття сутності політичного ідеалу, як стержневої лінії політичної діяльності можна констатувати наступне. По-перше в діалектичному розумінні політичний ідеал є відображенням об'єктивної реальності, тих його ознак і тенденцій, що виходять із закономірностей і корінних можливостей розвитку суспільства. По-друге, в процесі еволюції політичного ідеалу можна було спостерігати його прямий взаємозв'язок із пізнанням, як відображенням дійсності, спонукальними мотивами і практичною діяльністю людей. По-третє, політичний ідеал межує із категоріями “інтерес”, “мета”, “потреба” і ін. Ув'язуючи перераховані категорії між собою, можна визначити ціннісне ставлення людей до дійсності.

Зауважимо, що загальною теоретико-пізнавальною основою політичного ідеалу є здатність свідомості до випереджаючого відбиття і передбачення в ньому результатів людської діяльності, що у найбільш яскравому вигляді виявляється у вищій формі теоретичного освоєння дійсності – в ідеї. Ідея – це форма відтворення реального світу в інтелекті людини і засіб впливу самої людини на свій же практичний досвід із метою перетворення реальності. Зі стародавніх часів ідеї, як правило, виконували триєдину задачу: вони узагальнювали практичний досвід; сприяли відтворенню різноманітних форм реальності; відображали реальне в ідеальному.

З'ясувати практичну значимість політичного ідеалу, для політичної діяльності можливо лише через з'ясування його специфічних функцій. З нашого погляду це найбільше вдалося зробити професору В. Корнієнко в його докторській дисертації “Політичний ідеал: проблеми еволюції та втілення в умовах сучасного суспільного розвитку” [10]. Вчений виділяє ті специфічні функції політичного ідеалу, які властиві лише йому, й у яких розкривається його відмінність від інших розумових утворень. Серед них виділимо наступні.

Під теоретико-пізнавальною функцією політичного ідеалу мається на увазі вивчення, аналіз, систематизація, узагальнення і пояснення основних законів і закономірностей розвитку і функціонування політичного життя суспільства, що приводять до появи того або іншого політичного ідеалу в суспільній свідомості.

Методологічна функція передбачає визначення засобів, методів і принципів пізнання політичного ідеалу і його впливу на суспільно-політичні процеси, розробку й уточнення понятійно-категоріального апарату, пов'язаного з конструюванням політичного ідеалу.

Критична функція за своєю суттю полягає в критичному аналізі теоретичних і практичних основ політичного ідеалу. Тому що істинний ідеал покликаний провітлювати життя, облагороджувати його, піднімати. Щоб зробити правильний вибір, людина повинна постійно працювати над собою – одержувати знання, розвивати саморефлексію, самоаналіз, самосвідомість.

Світоглядна функція політичного ідеалу полягає в тому, щоб у спілці з певною політичною культурою і свідомістю, впливати на політичні орієнтації і поведінку окремих особистостей, партій, співтовариств, еліт тощо.

Інтегративна функція політичного ідеалу полягає, по-перше, у теоретичному аспекті – в інтеграції знань, отриманих різними суспільними науками про можливі конструктивні, системотворчі параметри політичного ідеалу. По-друге, у практичному аспекті – відбувається в духовному зімкненні різноманітних груп, партій і інших соціальних утворень із приводу досягнення тієї або іншої політичної мети.

Функція моделювання передбачає розробку формальних, евристичних і інших моделей політичного процесу. У даних моделях існує внутрішній логічний каркас, що необхідно насамперед виявити в процесі дослідження, тобто, фактично мова йде про виявлення певних елементів “усталеності” політичного ідеалу, що пройшли певну апробацію часу й існують донині, переплітаючись у широкому різноманітті систем політичного устрою.

Безперечно, що відбиваючи свій об'єкт, ідеал виконує прогностичну функцію. Але специфіка політичного ідеалу, як і ідеалу загалом, полягає в тому, що він не просто дає випереджаючий відбиток об'єкту, а представляє об'єкт в образі його досконалого стану, прогнозує об'єкт, що досяг своєї міри. Тому, мабуть, більш правильно говорити не просто про прогностичну функцію ідеалу, а про функцію прогнозування міри об'єкту. Взагалі досить складно ототожнити ідеал із якоюсь однією його стороною. При більш докладному дослідженні міри досконалості, що представляє ідеал, виявляється, що в ньому виражається не сама міра, як така, а розбіжність нормальної міри оптимуму, що передбачається законом існування даних суспільно-політичних відносин і реальної міри, пов'язаної з наявністю деяких дисфункцій у суспільному організмі, що розвивається. Гносеологічний же зміст ідеалів виникає в результаті заперечення негативного, визначеного межами міри. Таким чином, в ідеал вноситься реальна суперечність, але в перетвореній формі. У ньому є присутнім і єдність збільшеного позитивного і перебільшеного заперечення негативного [9, с. 374].

Специфіка нормативної функції ідеалу полягає не стільки в регуляції поведінки особистості, скільки в приведенні особистісних норм у певну ієрархічну систему, тому що в рамках будь-якої ідеології ідеал виступає як вища цінність, найбільш загальна норма.

Ще однією специфічною функцією політичного ідеалу є програмна функція. Вона пов'язана з тим, що ідеал визначає способи, мету, а також проміжні етапи своєї реалізації. Наприклад, зміст політичного ідеалу державного устрою може визначати сутність і структуру програми його реалізації. При виділенні аксіологічної, або

оціночної функції політичного ідеалу необхідно мати на увазі специфіку механізму її формування.

Прикладна функція політичного ідеалу пов'язана з тим, що він, по-перше, вказує на те, як слід жити в суспільстві, не конфліктуючи з ним, тому що таке існування ненормальне і важко переносимо, а люди самою природою створені, щоб жити у світі з узвичаєними ідеалами; по-друге, ця функція ідеалу пов'язана з підтримкою статечного життя суспільства. Наявність подібного ідеалу в суспільстві є чинник, що суттєво впливає на моральність людей, що, у свою чергу, забезпечуючи стабільність суспільства, визначає специфіку ціннісних орієнтацій, цілей життя, моральних норм і т. д.

Вище зазначені функціональні особливості політичного ідеалу об'єктивно формують політичну свідомість. Адже рівень, ефективність політичної діяльності, дії будь-якого суб'єкта політики безпосередньо залежать від його політичної свідомості.

У науковій літературі під політичною свідомістю розуміється опосередковане відображення політичного життя суспільства, суттю якого є проблема влади, формування, розвиток і задоволення інтересів та потреб політичних суб'єктів. Це сукупність ідей, поглядів, оцінок, установок, які, відображаючи політико-владні відносини набувають певної самостійності [11, с. 50-52; 12, с. 510]. Політична свідомість є сукупністю почуттів, усталених настроїв, ідей і певних теоретичних систем, які відображають найістотніші інтереси великих соціальних груп, їх ставлення одна до одної і до політичних інститутів суспільства. Вона являє собою не що інше як сприйняття людиною частини життєвої реальності, яка безпосередньо пов'язана з політикою. Це суб'єктивний образ відповідної політичної системи. Вона формується у процесі пізнання суб'єктом певних політико-владних відносин, політичних інтересів, установок, цінностей, а також у процесі політичного виховання, формування політичної культури суб'єкта політики.

Одним із виявів масової політичної свідомості є громадська думка, що відображає ставлення народу, чи певної частини до влади. Це є власне відображення історично обумовленого і змінного стану громадянської свідомості великих груп людей (Є. Вятр). Це – сукупна, над особистісна позиція, точка зору певної структурно-означеної спільноти людей на конкретні події, проблеми, рішення державних, політичних інституцій [13, с. 75-76]. В цілому громадська думка завжди відображає певний моральний стан суспільства, рівень його демократичності.

Будь-яка політична цінність не функціонує у свідомості соціальної групи чи індивіда самостійно. Вона знаходиться у відносинах і зв'язках між собою і створює певну цілісність, єдність – систему політичних цінностей.

Список використаних джерел

1. Леонтьев Д. А. Ценность как междисциплинарное понятие: опыт многомерной реконструкции / Д. А. Леонтьев // Вопросы философии. – 1996. – № 4. – С. 17–23.
2. Краус В. Нигилизм сегодня, или Долготерпение истории. Следы рая. Об идеалах. Эссе / В. Краус: пер. с нем. А. Карельского, Е. Кацевой, Э. Венгеровой. – М.: Радуга, 1994. – 256 с.
3. Подольская Е. А. Ценностные ориентации и проблема активности личности / Е. А. Подольская. – Харьков: Изд-во ХГУ, 1991. – 164 с.

4. Сліпець П. П. Політичні цінності: теорія і методологія пізнання та реалізації: монографія / П. П. Сліпець / НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. – К.: Знання України, 2009. – 251 с.

5. Слободянюк А. В. Соціальні норми та цінності як невід'ємні характеристики категорії влади / А. В. Слободянюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. Психологія. Педагогіка. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2000. – Вип. 9. – С. 5–7.

6. Карват М. Политические ценности / М. Карват, В. Милановский // Элементы теории политики / под ред. В. П. Макаренко. – Ростов-на-Дону: изд-во Ростов, ун-та, 1991. – С. 224–249.

7. Gordon G.J. Public administration in America / G. J. Gordon, M. E. Milakovich. – N.Y.: St. Martin's, 1998. – XIII. – 149 p.

8. Лебедев И. А. Политические ценности как сложный и многомерный объект / И. А. Лебедев // Вестник Московского ун-та. – Сер. 12. Политические науки, 1999. – № 2. – С. 38–49.

9. Барков В. Ю. Взаємовідносини держави і суспільства в Україні / В. Ю. Барков // Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / за ред. В. С. Крисаченка. – К.: НІСД, 2004. – С. 351–451.

10. Корнієнко В. Політичний ідеал: проблеми еволюції та втілення в умовах сучасного суспільного розвитку: автореф. дис. ... д-ра політ. наук: 23.00.03 / В. О. Корнієнко; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2002. – 36 с.

11. Головатий М. Ф. Політичний менеджмент / М. Ф. Головатий. – К.: МАУП, 2005. – 261 с.

12. Політологічний енциклопедичний словник / упорядник В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – К.: Генеза, 2004. – 736 с.

13. Політологічний енциклопедичний словник: навч. посібник для студентів вузів. – К.: Генеза, 1997. – 400 с.

Семенченко Ф. Г., доктор політичних наук, завідувач кафедри політології та права, Херсонський національний технічний університет (Україна, Херсон), khyloko.m@gmail.com

Политические ценности как действенное выражение общественных идеалов

Политические ценности рассматриваются как вид социальных ценностей, как обобщенные представления, которые предстают как политические идеалы, основополагающие принципы политического мышления, которые являются идеальными критериями оценки и ориентации субъектов в политической деятельности.

Ключевые слова: политические ценности, политическая деятельность, политические отношения, политические институты, общественные идеалы.

Semenchenko F. G., doctor of political sciences, manager of department of political science and right, Kherson national technical university (Ukraine, Kherson), khyloko.m@gmail.com

The political value as the expression and activity of social ideals

Political values are considered as a kind of social values, as summarized views that are seen as political ideals and fundamental principles of political thinking, which is ideal criteria for evaluation and orientation of subjects in political activities.

Keywords: political value, political activity, political relations, political institutions, social ideals.

* * *

УДК 330.342.24

Слюсаренко І. Ю.

кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, Київський слов'янський університет (Україна, Київ), valiryana@yandex.ru

“ДІАЛОГ МІЖ ЦИВІЛІЗАЦІЯМИ”: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ У СУЧАСНІЙ СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Розглянуто механізм та проблеми втілення ініціативи президента Ірану М. Хаттамі – “Діалог між цивілізаціями”. Дана ініціатива є складовою ідеалістичної парадигми теорії міжнародних відносин та інструментом “м'якої сили” ООН, який покликаний сприяти ліквідації ксенофобії. На заваді реалізації даних прагнень стоять цивілізаційні бар'єри та недостатньо дієвий механізм реалізації ініціативи, який є мало ефективним для справді потужного міжцивілізаційного діалогу. На даний час, основним майданчиком для ведення “діалогу між цивілізаціями” є міжнародна неурядова організація заснована 2002 року – Всесвітній громадський форум “Діалог цивілізацій”. Поступ у даному процесі,